

APORTACIONS A LA INICIACIÓ ESPORTIVA

Jaume Cruz i Feliu, Professor de psicologia de l'esport a la Universitat Autònoma de Barcelona

Una investigació acurada permetrà delimitar la millor intervenció psicològica en l'esport de competició per a infants i joves perquè els comporti una experiència positiva.

En aquest treball es descriuen, en primer lloc, dos fets aparentment contradictoris. Per una part, la importància que té per als infants la participació en algun tipus d'esport i els nombrosos motius que aquests hi troben per fer-ho. Per altra part, es constata el gran nombre de preadolescents que abandonen cada any l'esport de competició.

Aquests dos fets emmarquen el debat que susciten en el camp de la psicologia de l'esport els defensors i els detractors de l'esport de competició per a infants. Amb tot, en aquesta controvèrsia la major part de les vegades ni els uns ni els altres presenten suficients arguments empírics per fonamentar les seves opinions. La revisió de la bibliografia psicològica que tracta aquest tema demostra que la influència de l'activitat física competitiva en el desenvolupament psicosocial dels infants és variable i que depèn de molts factors. Per tant, avui es pensa que la pregunta clau no pot ser tan general com la que planteja la qüestió si l'esport competitiu resulta o no beneficiós per a l'infant, sinó que és important de conèixer més detalladament els diferents tipus de programes

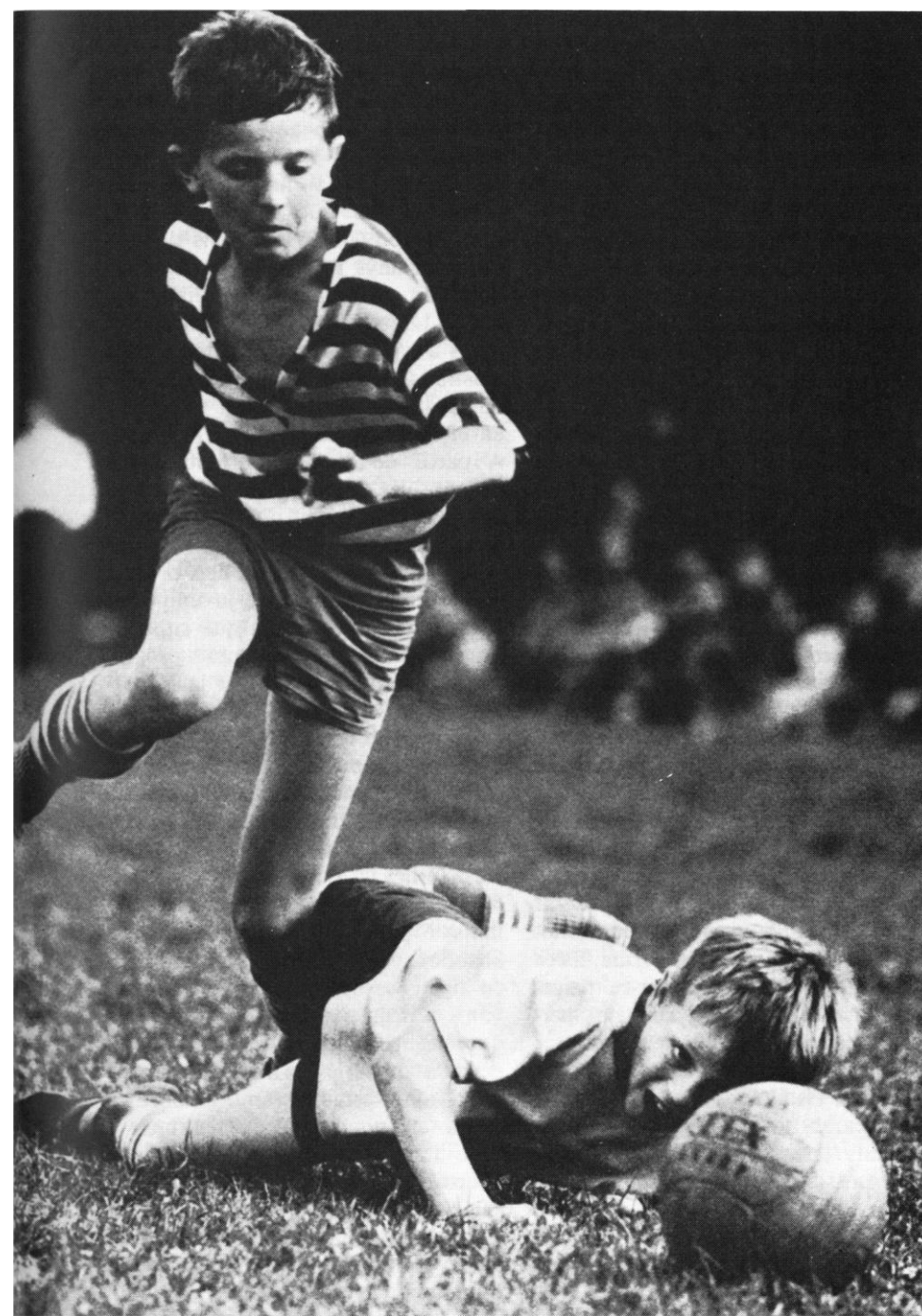
i competicions esportives que s'organitzen per a infants i també la mena de supervisió i de preparació que s'hi duu a terme.

En segon lloc, s'exemplifica una estratègia d'investigació que realitza successivament estudis de descripció, correlació i experimentació, ja que una estratègia com aquesta pot resultar especialment útil en estudiar l'esport per a infants i joves en el nostre país, tenint en compte la manca d'estudis empírics en aquest camp. Aquesta investigació, en una primera fase, recull dades descriptives de conducta en escenaris naturals. En el nostre treball concret s'estudia la interacció d'entrenadors de bàsquet i els seus joves jugadors durant els partits. En una fase posterior, es plantejarà l'objectiu de modificar la conducta de l'entrenador a fi de millorar la iniciació esportiva dels infants.

Finalment, es formulen unes breus recomanacions, basades en estudis portats a terme al nostre país i en la bibliografia revisada, per tal que els nens i els joves continuïn practicant l'esport i aquest constitueixi per a ells una experiència positiva per al seu desenvolupament psicosocial.

Importància de la participació dels infants

Els infants sempre han dedicat una part important del seu temps al joc i han fruit amb la pràctica d'una gran varietat d'esports als centres escolars. Amb tot, segons que assenyala Berryman (1978), als Estats Units d'Amèrica, a la fi de la dècada dels anys vint i començament dels anys trenta, apareix un nou fenomen en l'esport infantil. En aquest període es formen els primers equips esportius i les primeres lligues i campionats per a infants al marge de l'escola. Fins al 1930, la responsabilitat de proporcionar activitats d'esbarament i esports organitzats per a infants havia estat compartida per les escoles, els professionals de l'educació física i algunes organitzacions juvenils com els *Boys Scouts*, *Young Men Christian Association* (YMCA) i d'altres. En canvi, a partir dels començaments dels anys trenta, els professionals de l'activitat física varen criticar les competicions esportives per a nens per l'èmfasi en la victòria i l'es-très emocional que aquest provocava en els joves esportistes. A més a més, els

educadors físics tampoc no estaven d'acord a proposar activitats esportives de tipus competitiu als millors atletes, sinó que consideraven que calia buscar la participació de tots els infants en algun esport. Com a conseqüència, els professionals de l'activitat física van deixar de recolzar les lligues i competicions esportives per a infants, les quals van quedar en mans de voluntaris i membres d'organitzacions juvenils, que generalment estaven mancats de tota preparació en psicologia infantil. Tanmateix, aquests voluntaris varen comptar, en la major part dels casos, amb l'opinió favorable dels pares i d'altres membres de la comunitat, que, en aquella època, ja estaven convençuts dels beneficis que l'esport pot reportar als infants com a la societat en general. Segons Berryman, va ser durant la dècada dels trenta quan es va produir l'inici de la participació dels preadolescents en competicions esportives per voluntaris i organitzacions juvenils que actuaven fora de l'àmbit escolar.

Als Estats Units, va tenir un pes destacable en l'auge de les competicions esportives per a infants l'endegament de la *Little League* de beisbol el 1939. Aquesta organització, creada a Williamsport (Pensilvània) pel comerciant local Carl Stotz, va començar tenint uns quants equips locals al cap de deu anys, va acabar coordinant més de tres-centes lligues en onze estats diferents. L'èxit de la *Little League* de beisbol i l'aparició de nous *sponsors* – firmes comercials, equips professionals d'esport, comitès olímpics i altres, que veien en l'esport infantil i juvenil una manera d'afavorir el desenvolupament dels infants, però que, alhora, s'adonaven que aquests programes els podien beneficiar– varen contribuir a la immediata organització de competicions per

Als inicis dels anys trenta professionals de l'activitat física començarem a criticar l'esport de competició per nens donat l'estrès emocional que comporta

a dècada, són més de vint milions els nens de sis a deu anys que participen en les diferents competicions esportives que se celebren als Estats Units. La participació en competicions esportives ha esdevingut enormement popular i, a més, els nens s'hi senten molt implicats. Així, Gould i Martens (1979) varen trobar, com a mitjana, que els joves esportistes participaven en aquests programes durant dotze hores a la setmana, en una temporada de divuit setmanes. Aquest augment de la participació s'ha produït també al nostre país. Així, per exemple, durant el curs passat 250.000 preadolescents varen intervenir en els programes d'esport que va coordinar la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya. De tot el que s'ha dit, se'n pot concloure que l'esport de competició per a infants afecta una gran proporció de la dita població i, a més, que ocupa una part important del temps dels infants. És per aquest motiu que cal ressaltar-ne dos aspectes: a) que el sistema social de l'esport per a infants ha esdevingut un assumpte cada vegada més complex per causa de la participació dels pares, els entrenadors, els *sponsors* i altres adults; b) que aquestes competicions solen organitzar-les voluntaris no professionals que estan mancats de tota preparació específica, des del punt de vista psicològic o pedagògic, per a treballar amb infants. Se'n segueix la necessitat que els psicòlegs de l'esport dediquin una major atenció a investigar els diferents punts d'interacció que es donen en el procés d'iniciació esportiva dels infants, punt aquest sobre el qual retornarem més endavant al nostre treball.

Motius de participació i causes de l'abandó

Un dels llocs comuns sobre el qual

incideixen amb major freqüència els investigadors i els entrenadors de l'esport per a infants rau a comprendre per què aquests participen en programes esportius i, tanmateix, els abandonen un gran nombre d'ells. Els estudis descriptius sobre la motivació infantil a l'hora de prendre part en una competició mostren que aquesta és múltiple. Així, un infant amb poques habilitats físiques per a un determinat esport hi pot participar perquè, bàsicament, s'hi sent motivat per raons socials tals com ser amb un grup d'amics o complaure els seus pares o professors. Amb tot, cal precisar que Wankel i Kreisel (1985) –que havien estudiat els motius que tenia per a participar-hi una àmplia mostra d'infants de diverses edats en tres esports diferents –varen trobar que les raons intrínseques constituïen els motius més freqüents i importants per a practicar un esport, a les quals seguien les raons socials i les extrínseques. En un estudi recent, Klink i Weiss (1987) varen comprovar igualment que la major part de les deu raons puntuades com a més importants per a participar en un programa no escolar de gimnàstica estaven relacionades amb motius de competència (aprendre noves habilitats, millorar les habilitats d'un mateix) i amb motius relacionats amb la forma física (estar en forma, mantenir-se físicament actiu). En canvi, la major part de les deu últimes raons eren motius relacionats amb l'*status* (ser popular, voler que els altres s'adonin d'un mateix) i amb altres raons extrínseques generals (assolir trofeus i medalles, tenir possibilitats de viatjar).

Malgrat el gran nombre d'infants que practiquen l'esport i els nombrosíssims motius que troben per fer-ho, es dona una paradoxa molt curiosa. Als Estats Units, recents investigacions

confirmen, segons que assenyalen Burton i Martens (1986), que una tercera part dels vint milions d'infants que participen en programes d'esport per a joves (6-16 anys) l'abandonen voluntàriament cada any. Roberts (1984) addueix la xifra d'un 80 % de preadolescents que abandonen l'esport de competició entre els dotze i els setze anys i afegeix que aquestes xifres no són solament peculiars dels Estats Units, sinó que investigacions dutes a terme al Canadà, Anglaterra i Austràlia confirmen l'esmentada tendència, tant en el cas dels nens com en el de les nenes.

A partir de diferents investigacions descriptives, alguns autors, com Orlick (1974), afirmen que les estadístiques dels abandons reflecteixen la inadequació de l'estructura dels programes d'esport infantil i juvenil. Per aquest autor, els adults que supervisen i organitzen els esmentats programes realcen excessivament la importància de la victòria, la qual cosa origina moltes vegades una sèrie de demandes, tant físiques com psicològiques, que resulten excessives per als nens. En una obra posterior que ha esdevingut polèmica, *Every kid can win*, Orlick i Botterill (1975) varen realitzar una sèrie d'entrevistes a infants i pares d'infants que havien abandonat l'esport de competició –i, en alguns casos, tota activitat esportiva– i insisteixen en els problemes que origina l'activitat esportiva competitiva quan les primeres relacions que l'infant estableix amb l'esport no tenen en compte l'entreteniment i l'activitat física recreativa. En cas que aquestes conclusions es confirmessin, caldria tornar-se a plantejar la manera com estan organitzats i es duen a terme els programes esportius per a infants. Altres investigadors –per exemple,

pre-adolescents en altres esports com el bàsquet, el futbol americà o l'hockey. D'aquesta forma, en la última Gould, Feltz, Horn i Weiss (1981), Robinson i Carron (1982)—consideren les xifres anteriors d'abandó com un procés normal d'assaig i error en l'elecció de l'esport a practicar per cada infant. Si fos correcta aquesta interpretació, el tema de l'organització de l'esport per a infants, aleshores no resultaria tan preocupant. Per bé que, a partir d'investigacions descriptives, no es puguin emetre conclusions causals, ens adherim a l'opinió de Roberts (1984), segons el qual l'afirmació que els infants abandonen una activitat esportiva perquè en troben d'altres que els agraden més, resulta més optimista que objectiva. Segons l'autor (1984, 1986), a llarg termini, la percepció d'habilitat personal en un esport concret —que els nens adquireixen mitjançant els seus èxits i fracassos diaris— constituirà una de les variables fonamentals per a continuar practicant l'esmentat esport o bé per abandonar-lo. Per tant, creiem que el simple conflicte d'interessos entre diferents esports o entre un esport i altres activitats no explica pas tots els abandonaments, si bé en pot constituir un factor important. S'observa que tot sovint els infants també addueixen raons lligades amb l'habilitat («no era tan bo com jo creia») o amb l'organització de la competició («no m'agradava sentir-me pressionat»). Davant les preguntes que continuen plantejant-se: ¿per què els esportistes joves perden la seva motivació o troben altres activitats més atractives?, ¿per què abandonen la practica de l'esport tants de nens?, pensem que el més important és observar competicions esportives en els seus escenaris naturals —partits i entrenaments— per tal d'obtenir dades de la interacció

que s'estableix entre els infants i els seus entrenadors, els seus companys d'equip, els seus adversaris, els seus pares i els adults implicats en l'organització de les competicions. Els resultats d'aquestes observacions ens permetrà de conèixer com funciona l'esport de competició per a infants al nostre país i dissenyar programes d'intervenció psicològica per proporcionar-los una iniciació esportiva més positiva i fer que minvi el nombre de casos d'abandó.

Exemplificació d'una línia d'investigació

En una revisió de les línies d'investigació en psicologia de l'esport, en edats infantil i juvenil, Gould (1982) indica que els estudis que han tingut un major impacte teòric i una major significació pràctica reuneixen les següents característiques: 1) formu-laven preguntes socialment rellevants a partir dels resultats de qüestionaris als quals havien respost diferents grups de persones implicades en l'esport per a infants; 2) integraven les investiga-cions i teories prèvies en els seus disse-nys previs; 3) empraven procediments metodològics i mostres adequades, després d'haver realitzar successiva-ment estudis descriptius, correlacions i experimentals (Smith i Smoll, 1978), i 4) donaven resposta a preguntes formulades per mitjà d'investigacions interrelacionades. Seguint la metodologia de treball de Smith, Smoll i Curtis (1978), durant els dos darrers anys hem realitzat diferents estudis descriptius sobre el comportament d'entrenadors amateurs de bàsquet infantil de la comarca del Vallès, gràcies a una beca de la Direcció General de l'Esport. Juntament amb els nostres col·laboradors hem observat i analitzat la conducta de dotze entrenadors, tot al llarg de

diferents partits, mitjançant el *Coaching Behavior Assessment System* (sistema d'avaluació de la conducta d'entrenament) —el qual endavant anomenarem CBAS—, elaborat per Smith, Smoll i Hunt (1977). El CBAS enregistra dos tipus de conducta a) conductes reactives, i b) conductes espontànies. Les primeres són respostes de l'entrenador a actuacions d'un o diversos jugadors o de tot l'equip. Les segones són iniciades per l'entrenador i són desproveïdes d'antecedents ben definits al joc. En la Taula 1 s'especifiquen les dotze categories proposades per Smith, Smoll i Hunt (1977). Per tal que les nostres observacions fossin més fiables, varem haver d'operacionalitzar i redefinir algunes de les categories del CBAS. (Un tractament més detallat de la metodologia emprada i un avenç dels primers resultats d'aquesta investigació poden trobar-se a Cruz, Bou, Ferrández, Martín, Monràs, Monfort i Ruiz /—en premsa—/ i a Ruiz, Bou, Ferrández, Martín, Monràs, Monfort i Cruz /—1987—/.)

A la fi de la competició passàvem dos qüestionaris a cadascú dels jugadors i dels entrenadors objecte d'observació. El primer pretenia investigar com percebia cada jugador les conductes que emetia el seu entrenador. En aquest sentit, a cada infant se li descriuen les dotze categories del CBAS elaborat per el 'Smith, Smoll i Hunt' i se n'hi posaven exemples de cadascuna per tal que ell puntues en una escala Lickert de l'u (sempre) al set (mai), la freqüència amb la qual el seu entrenador presentava aquella conduc-ta. El segon qüestionari avaluava —tam-bé mitjançant una escala de Lickert de l'u al set— les actituds dels jugadors davant l'entrenador, els seus companys d'equips, davant d'ells mateixos i davant l'esport practicat. D'a-

Les actituds de reforçament i estímul asseguren millor l'entrenament i redueixen els abandonaments posteriors

TAULA 1.

SISTEMA D'AVALUACIÓ CONDUCTUAL DE L'ENTRENAMENT (CBAS)		
CONDUCTES REACTIVES	ACTUACIONS DESITJABLES	1. Reforçament positiu (R ⁺) 2. No Reforçament (NR ⁺)
	EQUIVOCACIONS/ERRORS	3. Ànim contingent a l'error (A ⁺) 4. Instrucció tècnica contingent a l'error (ITE) 5. Punició (P) 6. Instrucció tècnica contingent a l'error més punició (ITP) 7. Ignorar l'error (IE)
	ACTUACIONS NO DESITJABLES	8. Mantenir el control (MC)
CONDUCTES ESPONTÀNIES	RELACIONES AMB EL JOC	9. Instrucció tècnica general (ITG) 10. Ànim general (A ⁺) 11. Organització general (OG)
	IRRELEVANTS AL JOC	12. Comunicació general (CG)

Font: Smith, Smoll i Hunt (1977)

questa forma, es podien analitzar a nivell de correlació les conductes de l'entrenador i les percepcions i actituds dels seus jugadors.

Dels resultats obtinguts, a nivell descriptiu, val la pena de destacar tres consideracions:

1) tots els entrenadors utilitzen amb major freqüència respostes que són compreses en la categoria d'instrucció tècnica general, la qual cosa coincideix amb els resultats d'un estudi anterior realitzat per Smith, Zane, Smoll i Coppel (1983) amb entrenadors de bàsquet infantil i juvenil;

2) la freqüència de respostes punitives (instrucció punitiva i càstig) resulta baixa en comparació amb altres categories del CBAS i se situa al voltant del 2 %. En estudis realitzats amb entrenadors de la *Little League* de beisbol, Smith, Smoll i Curtis (1979) també varen trobar que aquestes categories només representaven el 2,7 % de les respostes dels entrenadors.

3) a partir de les seves observa-

cions es comprova que les diferències fonamentals entre els entrenadors es donen en les seves reaccions davant els encerts dels jugadors. Així, per exemple, centrant-nos en les categories de reforçament i no-reforçament els tres primers entrenadors presentaven els següents percentatges davant els encerts dels seus jugadors: entrenador 1, 74 % R⁺ i 26 % NR; entrenador 2, 15 % R⁺ i 85 % NR; entrenador 3, 18 % R⁺ i 82 % NR.

Dels resultats obtinguts a nivell correlacional es poden destacar tres preguntes del qüestionari d'actituds. Voldrien simplement oferir els resultats dels tres primers entrenadors objectes d'observació, a fi de fer-ne una il·lustració gràfica. A la figura 1 s'observa que: 1) als infants els agrada com són l'entrenador 1 (7 dels 10 jugadors que contesten el qüestionari) i l'entrenador 3 (5 de 7 jugadors). En canvi, els nens mostren una gran variabilitat de resposta pel que fa al segon entrenador; 2) els nens

consideren que tots tres entrenadors són bons coneixedors del bàsquet, especialment el primer i el segon; 3) als nens els agradaria de continuar l'any vinent amb l'entrenador 1 (7 de 10 jugadors) i amb l'entrenador 3 (6 de 7 jugadors). En canvi, 7 jugadors de l'entrenador 2 no volen continuar amb ell, 1 es mostra indiferent i 2 acceptarien de tenir-lo un any més. Si recordem que l'esmentat entrenador és considerat un bon coneixedor del bàsquet pels seus jugadors, però que, a diferència del primer entrenador, es caracteritza per una baixa freqüència de reforçament davant els encerts dels seus jugadors i per altres conductes pitjor orientades, des d'un punt de vista psicològic, podem albirar la importància de la preparació psicològica de l'entrenador en l'esport de competició amb infants.

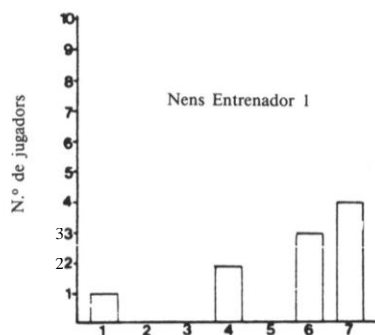
L'influx de determinades conductes

Les anteriors conclusions resulten interessants per esbrinar quines són les conductes dels entrenadors que més influx exerceixen en els joves jugadors per tal que aquests continuïn practicant el bàsquet. Amb tot, cal advertir que els resultats de la nostra investigació només tenen un caràcter orientatiu i provisional, en raó dels límits de la mostra observada, de l'escassetat del nombre de variables estudiades i, sobretot, de la metodologia de treball emprada en aquesta fase, la qual únicament dóna peu a trobar correlacions entre variables. Només quan arribem a dissenyar un programa d'intervenció psicològica per a entrenadors –similar al de Smith, Smoll i Curtis (1979)– podem establir relacions funcionals entre els comportaments d'aquests i les actituds dels infants davant l'esport que

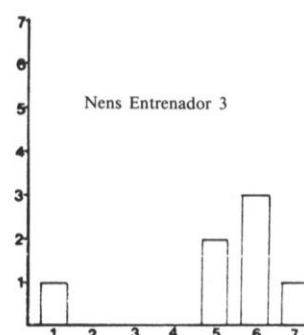
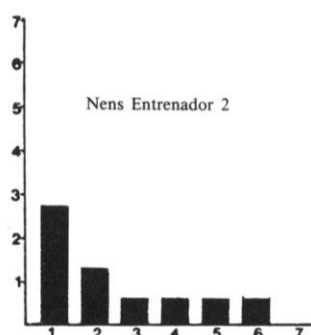

FIGURA 1.
RESPOSTES DELS NENS A TRES PREGUNTES DEL QÜESTIONARI D'ACTITUDS

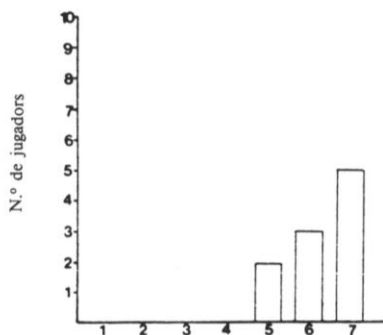
P.5: ¿T'agradaria de tenir el mateix entrenador l'any vinent?

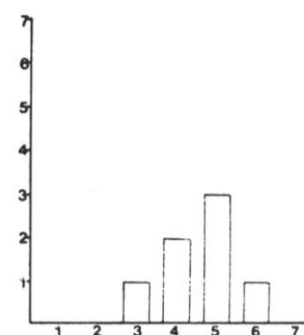
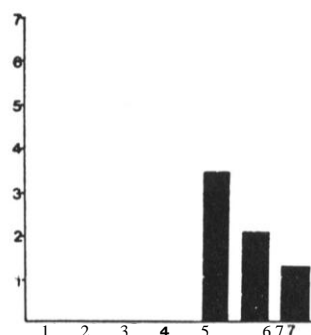
Puntuacions en l'escala Lickert

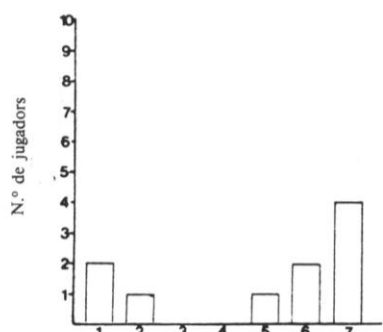
P.10: ¿Quant sap el teu entrenador de bàsquet?

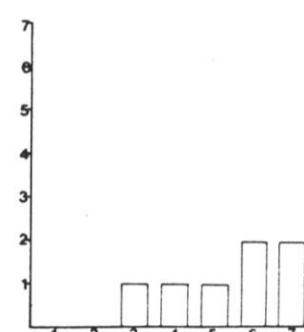
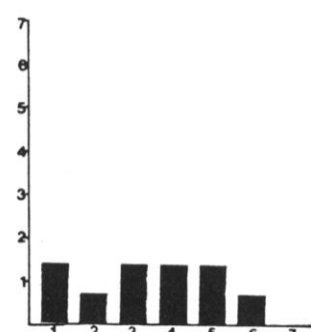
Puntuacions en l'escala Lickert

P.6: ¿T'agrada com és el teu entrenador?

Puntuacions en l'escala Lickert

***Elements d'una bona iniciació són
l'èmfasi en l'execució més que en els resultats,
l'establiment d'objectius d'immèdiata consecució,
reglaments adequats, i assessorament psicològic dels pares***

practiquen. Aquest és el nostre objectiu per als dos anys vinents. Provisionalment, en funció de les nostres observacions i dels estudis revisats, podem afirmar que els entrenadors de bàsquet infantil –per bé que es tracti de joves voluntaris, sense l'adequada preparació psicològica, com sol esdevenir-se al nostre país– asseguraran una millor iniciació esportiva i reduiran el nombre d'abandonaments en aquests esports si compleix les següents condicions: a) recompensar tant les jugades correctes com els esforços dels seus jugadors; b) encoratjar i, sobretot, donar instruccions tècniques pertinents quan els jugadors cometen un error; c) transmetre les instruccions tècniques d'una forma positiva, i, d) utilitzar al menys possible el càstig i les instruccions tècniques de tipus punitiu. Per situar les coses al seu just lloc, convé de no oblidar tampoc que els entrenadors han d'integrar, a més dels coneixements psicològics, els d'altres ciències bàsiques, com són la fisiologia o la biomecànica, en una adequada tecnologia de l'entrenament (vegi's Roca, 1987).

En l'esdevenidor, aquesta investigació pot proporcionar als entrenadors i altres adults que intervenen en l'esport per a infants al nostre país estratègies conductuals a fi que instrueixin, recompensin i, en definitiva, es comuniquin millor amb els seus joves esportistes.

Igualment, el treball respon també a allò que Gould (1982) denomina una pregunta socialment rellevant. En efecte, en una enquesta a entrenadors i professors d'educació física del pla de tecnificació de la Direcció General de l'Esport sobre trenta-un tèmics de l'esport infantil i juvenil, aquells varen avaluar en quart lloc, per ordre d'importància, les conductes de l'en-

trenador i els seus efectes en els joves, en sisè lloc, l'habilitat de l'entrenador per a comunicar-se millor amb els esportistes joves. (Pérez Recio, 1986).

Consideracions i recomanacions finals

Un estudi recent de Burton i Martens (1986) sobre lluitadors de set a disset anys confirma que els abandonaments es donen en aquells nens que fracassen d'una manera sistemàtica en un esport, la qual cosa els porta a inferir que és baixa l'habilitat percebuda per al dit esport. ¿Com evitar els abandonaments dels esportistes amb poca habilitat? ¿Com aconseguir que l'activitat física competitiva constitueixi una experiència positiva per a la major part dels nens en l'etapa del seu desenvolupament psicosocial? Tot seguit es resumeixen quatre estratègies que poden ajudar a aconseguir ambdues condicions:

1) Èmfasi en l'execució i no pas en els resultats

Els entrenadors han d'insistir davant els joves esportistes en el millorament i el progrés de l'execució i han de treure importància a la victòria i a la derrota. Es tracta d'aconseguir atletes orientats a l'execució i al domini de les tasques motores de l'esport que practiquen. Aquests nens poden reeixir en qualsevol situació i atribuiran l'assoliment dels seus objectius personals a l'entrenament continuat; d'aquesta manera podran millorar la percepció de la seva habilitat. Així, a través de comparacions amb estàndards personals de progrés, consideraran de forma positiva i motivadora una competició en la qual fins i tot obtenen escadusseres victòries. En canvi, quan l'entrenador recalca sobre tot la importància del fet de guan-

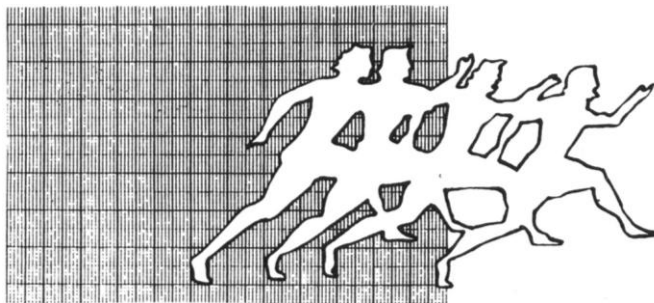
yar, es creen esportistes orientats als resultats. Aquests joves esportistes avaluen la seva habilitat en funció de processos de comparança social. Quan les comparances els resulten desfavorables –per exemple, obtenir pitjor marca que un company, perdre tot sovint– arriben a la conclusió que la seva habilitat per a l'esport és escassa i l'abandonen.

2) Programa sistemàtic d'establiment d'objectius

D'acord amb el que suggereixen Locke i Latham (1985) en la seva revisió de l'establiment d'objectius en l'àmbit de l'esport, aquests han de ser específics i no excessivament amplis, a fi d'obtenir una retroalimentació immediata dels progressos. I encara, convé fixar-se objectius múltiples i realistes, però desafiants, sempre que hi hagi una alta probabilitat d'aconseguir-los. Resulta també interessant que els objectius els determinin de comú acord l'entrenador i els esportistes, i que aquell aportï una avaluació continuada i un adequat reforçament per l'aconseguitment tant dels objectius específics a curt termini com d'altres objectius a llarg termini, els quals tampoc no convé d'oblidar. Finalment, segons que ja s'ha assenyalat en el primer punt, convé recordar que els objectius han de ser formulats en termes d'execució i no pas de resultats.

3) Programa d'assessorament psicològic als pares

Roberts (1986) assenjala que als Estats Units els pares, cada vegada més interessats i compromesos amb els programes d'esport per a infants, representen en general un fort stress per a l'activitat esportiva dels fills. En aquest sentit, el treball conjunt de l'entrenador i el psicòleg de l'esport a nivell educatiu i preventiu pot ajudar

a fer que els pares acceptin els objectius del programa d'iniciació esportiva. Conseqüentment, quan els pares formulin preguntes tals com: i, has millorat avui la teva marca?, ha entrat més vegades el primer servei?, o, simplement, has passat bé?, en comptes de la pregunta habitual: ¿qui ha guanyat?, s'haurà eliminat una de les fonts d'stress que origina en el nen l'esport de competició.

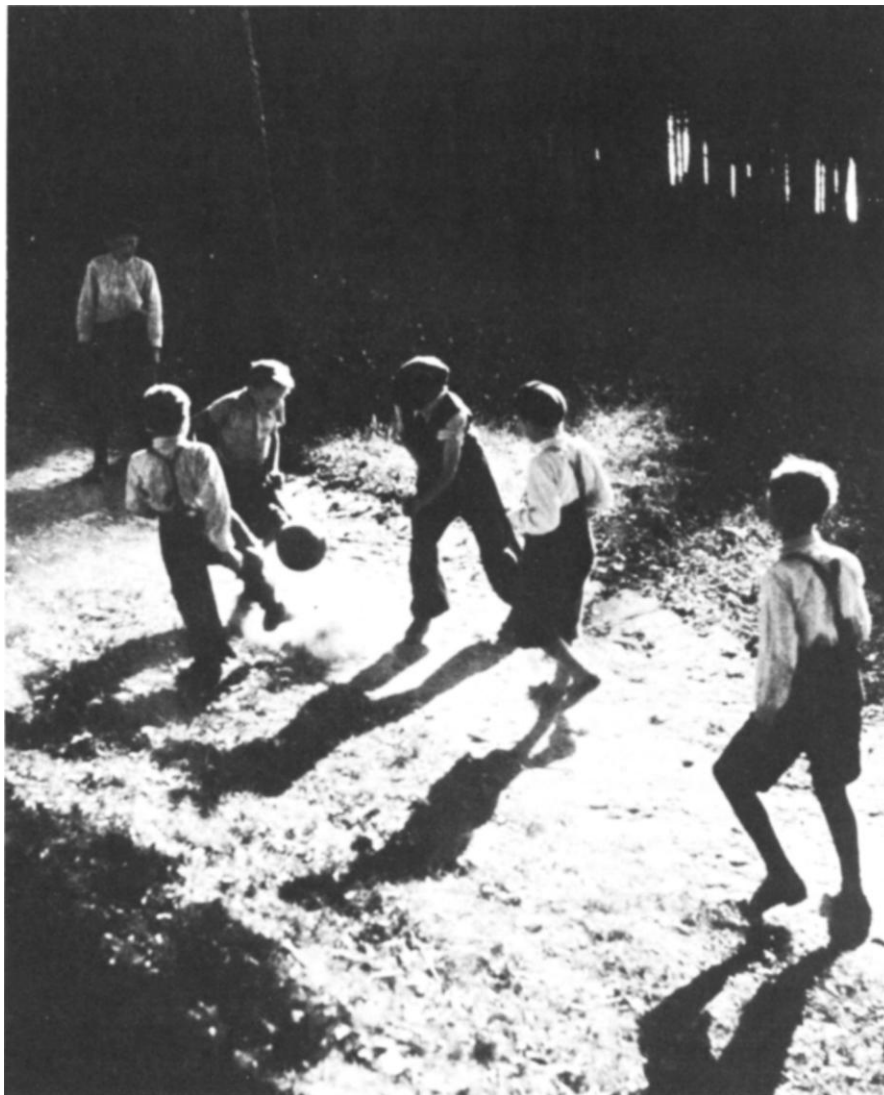
4) Modificació del reglament de l'esport

Cal ressaltar, per últim, que mai no es pot oblidar que ens estem relacionant amb infants. En aquest sentit, com menors siguin aquests, major importància revesteix el fet que els organitzadors dels programes esportius canviïn el reglament, a fi que atenyi l'èxit un major nombre d'ells. S'hi pot arribar introduint canvis tant senzills com, per exemple, reduir les dimensions del terreny de joc o l'alçaria de les cistelles en el bàsquet.

En aquest article s'han descrit unes estratègies psicològiques d'investigació i intervenció en l'esport de competició adreçat a infants, tenint en compte la importància que aquest té pel gran nombre de participants. Amb tot, fem absolutament nostra l'opinió de García Ferrando (1986), segons la qual l'esport de competició no ha de ser pas l'únic model d'esport per a nens, i que la preocupació de les autoritats esportives ha de prescindir de la quantitat de nens que practiquen l'esport i considerar la qualitat de la classe d'esport que practiquen. En conseqüència, els professionals de l'educació física han de continuar lluitant per aconseguir que tots els infants realitzin jocs i activitats físiques recreatives, però cal que es plantegin seriosament el

l'esport de competició per part dels nens, ja que si ells no s'hi dediquen restarà en mans no professionals. Els planificadors de l'esport al nostre país es troben davant d'una oportunitat històrica, la de no cometre els mateixos errors de països més avançats en el moment d'estendre's la pràctica de l'esport infantil. (Vegi's el dossier sobre «Els joves i l'esport». **Apunts,**

Educació Física, 1986, 3, 5-36). Finalment, sobre els psicòlegs i els pedagogs recau la responsabilitat d'educar els pares i els entrenadors voluntaris, especialment en un país amb poca tradició esportiva com el nostre, per tal que encoratgin els seus fills i els jugadors a practicar l'esport amb vistes a les recompenses intrínseques que aquest proporciona.

BIBLIOGRAFIA

- BERRYMAN, J. W. The rise of highly organized sports for preadolescent boys. A R. A. Magill, M. J. Ash i F. L. Smoll (Eds.), *Children in sport: a contemporary anthology*. Champaign, Ill.: Human kinetics, 1978. 3-18.
- BURTON, D. i MARTENS, R. Pinned by their own goals: an exploratory investigation into why kids drop out of wrestling. *Journal of Sport Psychology*, 1986, 8, 183-197.
- CRUZ, J.; BOU, A.; FERRÁNDEZ, J. M.; MARTÍN, M.; MONRÁS, J.; MONFORT, N. i RUIZ, A. Avaluació conductual de les interaccions entre entrenadors i jugadors de bàsquet escolar. *Apunts. Medicina de l'Esport*. (En premsa.)
- GARCÍA FERRANDO, M. Un únic model: l'esport de competició. *Apunts. Educació Física*. 1986, 3, 9-14.
- GOULD, D. Sport psychology in the 1980s: status, direction and challenge in youth sports research. *Journal of Sport Psychology*, 1982, 4, 203-218.
- GOULD, D.; FELTZ, D.; HORN, T. i WEISS, M. Reasons for attrition in competitive youth swimming. *Journal of Sport Behavior*, 1981, 5, 155-165.
- GOULD, D. i MARTENS, R. Attitudes of volunteer coaches toward significant youth sport issues. *Research Quarterly*, 1979, 50, 369-380.
- KLINT, K. A. i WEISS, M. R. Perceived competence and motives for participating in youth sports: a test of Harter's competence motivation theory. *Journal of Sport Psychology*, 1987, 9, 55-65.
- LOCKE, E. A. i LATHAM, G. P. The application of goal setting to sports. *Journal of Sport Psychology*, 1985, 7, 205-222.
- ORLICK, T. The athletic dropout: a high price for inefficiency. *Canadian Association for Health, Physical Education and Recreation Journal*, 1974, Novembre-Desembre, 21-27.
- ORLICK, T. i BOTTERILL, C. *Every kid can win*. Chicago: Nelson-Hall. 1975.
- PÉREZ RECIO, G. La psicologia de l'esport en un programa esportiu per a joves: el pla de tecnificació. *Apunts. Medicina de l'Esport*. 1986, 23, 165-173.
- ROBERTS, G. C. Toward a new theory of motivation in sport: the role of perceived ability. A J. M. Silva i R. S. Weinberg (Eds.), *Psychological foundations of sport*. Champaign, Ill.: Human Kinetics, 1984. 214-228.
- ROBERTS, G. C. La actividad física competitiva en niños: consideraciones psicológicas. A *Actes del I Congrés Nacional de Psicologia de l'Activitat Física i l'Esport*. Esplugues de Llobregat: ACPE. 1986. 48-62.
- ROBINSON, T. T. i CARRON, A. V. Personal and situational factors associated with dropping out versus maintaining participation in competitive sport. *Journal of Sport Psychology*, 1982, 4, 364-378.
- ROCA, J. L'aportació psicològica: definició d'una ciència del moviment. *Apunts. Educació Física*, 1987, 7-8, 45-49.
- RUIZ, A.; BOU, A.; FERRÁNDEZ, M.; MARTÍN, M.; MONFORT, N.; MONRÁS, J. i CRUZ, J. Evaluación conductual de entrenadores de baloncesto a partir de sus actuaciones en partidos filmados en vídeo. A *Actas del 11 Congreso Nacional de Psicología de la Actividad Física y el Deporte*. Granada, 1987.
- SMITH, R. E. i SMOLL, F. L. Sport and the child: conceptual and research perspectives. A F. L. Smoll i R. E. Smith (Eds.), *Psychological perspectives in youth sports*. Washington: Hemisphere, 1978. 3-13.
- SMITH, R. E.; SMOLL, F. L. i CURTIS, B. Coaching behaviors in little league baseball. A F. L. Smoll i R. E. Smith (Eds.), *Psychological perspectives in youth sports*. Washington: Hemisphere, 1978. 173-201.
- SMITH, R. E.; SMOLL, F. L. i CURTIS, B. Coach effectiveness training: a cognitive-behavioral approach to enhancing relationship skills in youth sports coaches. *Journal of Sport Psychology*, 1979, 1, 59-75.
- SMITH, R. E.; SMOLL, F. L. i HUNT, E. B. A system for the behavioral assessment of athletic coaches. *Research Quarterly*, 1977, 48, 401-407.
- SMITH, R. E.; ZANE, R. W.; SMOLL, F. L. i COPPEL, D. B. Behavioral assessment in youth sports: coaching behaviors and children's attitudes. *Medicine and Science in Sports and Exercise*. 1983, 15, 208-214.
- WANKEL, L. M. i KREISEL, P. S. Factors underlying enjoyment of youth sports: sport and age group comparisons. *Journal of Sport Psychology*, 1985, 7, 51-64.